

den har forladt Noget af den klassiske og optaget Mere af den reale Dannelse; end tidligere har været Tilfældet. Dette er ikke uvigtigt at lægge Mærke til. Saaledes henstod Sagen indtil 1849, da gjorde man nemlig, hvad man havde gjort i Sorø, man reducerede Formaalet noget. I 1853 kom man endelig til det meget længe omtalte Resultat, aldeles at opgive Aarhus Realskole, og saaledes har man da i Løbet af 16 Aar, fra 1837 til 1853, gjort en heel Deel Forsøg, hvoraf man har faaet den Erfaring, at disse Forsøg ikke have været overmaade meget værd. Det Hele, som der er tilbage af disse mange Bestræbelser for Realunderviisningen ved denne Skole, det er den saakaldte Forberedelses-Examen, og denne tilsigter man nu at fratage den, — hvilket jeg senere skal komme til. — Man har nu indseet, at det ikke nytter at paatænke en Realunderviisning i saa vidt et Omfang, som tidligere var Tilfældet ved Aarhus Realskole. I Motiverne er det saaledes udtalt, at Aarhus var ikke det allerheldigste Sted til at gjøre et Forsøg i den Retning, da der i Forveien var en lærd Skole, og da de communale Underviisningsanstalter der snart kunde tænkes udvidede til noget Andet og Bedre, end de i Almindelighed vilde være i Kjøbstæderne. Det kan imidlertid slet ikke nægtes, og det hjælper ikke, at man vil vedblive at forfølge det: der er begaaet en anden, meget væsentlig Feil ved Oprettelsen af denne Skole, og det er, at man ikke har sørget for at faae en Beshyrer deraf, der virkelig var sit Kald voren, som virkelig havde en tydelig Forestilling om, hvad der fordrer til Realunderviisningens Fremme. Dette har meget bidraget til, at Aarhus Realskole ikke er bleven det, den skulde være; men Hovedfeilen, det er ganske vist den altfor store og omfattende Plan, man har lagt; man har taget et stort Tilløb og villet gjøre et meget stort Spring, men under Tilløbet er man bleven bange forat gjøre Springet, da man ikke saae, hvad der kunde opnaaes derved, idet man nemlig ikke saae Noget paa den anden Side, for hvis Skyld det var værdt at vove et saadant Spring. Dette er egentlig Hovedsagen, og derfor har man nu i Sinde at gjøre et meget lille Spring, men herved begaaer

man atter den Feil: at glemme, at der ligger 17 Aar mellem den tidligere og den nuværende Tid. Man kan af Lovforslaget see, at den for Aarhus Realskole paatænkte Underviisning ikke skal være saa omfattende som hidtil og iøvrigt af en anden Art. Man finder saaledes udtalt i Motiverne Pag. 9: „at der i Provindserne føles en Trang til en efter en mindre Maalestok afpasset Dannelse for unge Mennesker“. Der føles altsaa en saadan ubestemt Trang, som man egentlig ikke kan begrundede paa noget Andet, end at man har hørt tale om, at der trænges til en vis Lærdom, som de unge Mennesker ikke godt kunne faae i de lærde Skoler. Der er fremdeles paa et andet Sted i Motiverne, Pag. 10, anført: „De blotte Realskolels Opgave har nu nærmest kun det Særegne, at de skulle afrunde Dannelsen uden Bistand af den klassiske Literatur og den ved dennes Optagelse betingede Skikkelse af det Sproglige og alt det Historiske i Underviisningen“ — men, hvad der skal sættes istedetfor denne Dannelsesretning, det seer man ingenlunde klart deraf. Fremdeles findes der længere nede paa samme Side i Motiverne, at det, som skal opnaaes, skal være en Dannelse „som kan give en vis Anerkjendelse, deels i det private Liv, deels endog i adskillige Tilfælde af Staten,“ altsaa det skal være en Dannelse, som man yder en vis Anerkjendelse. Man vil vel yde den Anerkjendelse, men det skal kun være en vis Anerkjendelse. Det skal ikke være meget bevendt med den Anerkjendelse, man vil yde denne Dannelse; derfor tillægger man det lille Ord en vis, hvorved man fradrager Noget af den Betydning, man iøvrigt kunde være tilbøielig til at tillægge en saadan Dannelse. Der siges fremdeles: „Det er af Bigtighed, at man hverken stiller Fordringerne til Skolekundskaberne eller til Aldersmodenheden saa lavt, at de ikke svare til den Dannelsesfrugt i Livet, der tilsigtes.“ Hvad det imidlertid egentlig er for en Dannelse, der her menes, er heller ikke ganske klart. Jeg udhæver dette, for at det skal staa tydeligt, at man overhovedet ikke har noget klart Begreb om de Kundskaber, man fordrer, men kun anlager, at de efter den almindelige Betragtning maage sættes temmelig